

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrstopenne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Poljaki in drugi avstrijski Slovani.

Dunajski judovski žurnalisti imajo dovolj semitske predrznosti, da se vrinejo, ne boje se, da bi mogel kdo sitneže iz sobe vreči, povsod, kjer bi se kaj zvedelo za njih liste. Jeden tacih je obiskal te dni v Krakovem ruskega generala Albedinskega in hotel zvedeti, kaj ta ruski vojniki in diplomat o Avstriji misli, drug je poiskal odličnega poljskega boljarja kneza Adama Sapięha in ga izpraševal po njegovem mnenju o notranjem položaju. Prvi nij nič opravil, Rus ga je udvorno sprejel, ali je modro molčal. Drugi pa je pri knezu Sapięhi srečnejši bil in zdaj pripoveduje v „N. Wien. Tagbl.“ kaj misli poljski knez in ud gospodske zbornice o situaciji. In to je tudi za nas zanimivo.

Dunajski novinar je vprašal poljskega boljarja, ali se bodo Poljaki kedaj vrnili k nemški ustavovernej stranki in zapustili Čeha in druge avstrijske Slovane. Sapięha je rekel, da ne, temuč da mislijo Poljaki z mirom podpirati Čeha in druge narodnosti v Avstriji, da te dobodo tako polno jezikovo ravnopravnost, kakor jo Poljaki uže imajo. Ker le ako imajo Čehi in drugi Slovani v Avstriji tudi polno jezikovo ravnopravnost, morejo Poljaki varno obdržati to, kar so dosegli. Zato hočejo zvezati z narodnostimi vzdržati in jih podpirati.

To jako odločno izjavo poljsko moremo tudi mi Slovenci s tem večjim zadovoljstvom na znanje vzeti, ker slišimo tu pa tam pri nas samih včasih bojazen izrekati, da nas ne bi zapustili mogočnejši slovanski zavezniki Čehi, Poljaki, ki imajo tudi historično pravo, a mi

le naravno narodno, in da bi nas, ne brigaje se za naše terjatve, pozabili a le na se mislili. To nij mogoče. V interesu samih Čehov in Poljakov je, da so vse narodnosti zadovoljene, torej tudi mi. To je knez Sapięha spet odločno potrdil, a Čehi so to v svojih glasilih uže večkrat naglašali. Mi smo si več ali menj drug družemu potrebni in to je najtrja vez prijateljstva.

Poljaki so v svojih nagovorih cesarju zahvalnost izraževali, da še le pod njegovim vladanjem smejo in morejo Poljaki biti Poljaki. To je na cesarja gotovo velik vtis naredilo in bode on odslej še krepkeje podpiral idejo Taaffejeve vlade, katera hoče enako pravico dati tudi Čehom in Slovencem, da tudi mi moremo kedaj zahvaljevati se, da „smemo Slovenci na Slovenskem svobodno biti Slovenci“. Zdj se pač s tem še ne moremo pohvaliti. Še so pri nas mnogi birokratje in drugi, ki nam še vedno v greh štejejo, da hočemo biti in ostati Slovenci, a da nečemo priznati koristi in slave renegatstva in germanizacije.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 6. septembra.

Dne 3. t. m. se je cesarju na čast priredila javno v Krakovem velika veselica z dvema živima podobama: „Krakovsko ženitovanje“ in „po žetvi“. Pri „ženitovanju“ sta bila dva para res poročena in vsakemu izmed njiju je cesar poklonil 50 zlatov. Zvečer ob 9. uri je bilo vse mesto električno razsvitljeno in vse iz okolice je v narodnej obleki privrelo v mesto. Ruski general Albedinsky je ta dan odpotoval potem, ko je bil še enkrat pri cesarji na avdijenciji.

Soboto v jutro ob 5. uri je odpotoval cesar iz Krakovega. Na kolodvoru so ga čakali vsi prvi državni ter mestni dostojanstveniki in velika množica ljudij, srčno pozdravljajoč cesarja. Poslovivši se od krakovskega župana Zyblikievića, dejal je cesar: „Najlepši spomin mojega življenja bode čas, ko sem bil v Krakovem“. Iz Krakovega se je cesar peljal v Przemisl. Mej vsem potom ga je ljudstvo pozdravljalo. Iz Przemisla, kjer si je cesar ogledal utvrjenja, je peljal se cesar v Krizovice. Tu je bilo zopet vse ozaljšano, nepreledna množica ljudij je pozdravljala cesarja, zvečer pa je bilo mesto razsvitljeno.

V novinah se bere, da vsled dogovora s Taaffejem bode dr. Rieger šel v Pešto z magjarskimi vodji dogovarjat se. — Ustavoverni listi se vsled tega uže boje češko-ogerske lige zoper Nemstvo.

Schönererjeva izjava od ločenja nemške severne Avstrije in pridruženja k nemškemu „rajhu“ se zopet ponavlja v sobotnem broju dunajske „D. Ztg.“ Hujskajoč proti zdanjej vladi avstrijske Nemce, katerim se laže, da se jim hoče vzeti njih jezik ter vsiliti tuj jezik, piše ta „fortšritlerski“ list tako-le: „Pustite samo pet let „čehovanje“ v Češkej ter Moravskej, le pustite, da se bodo češki uradniki čutili češkimi rodoljubi, da se bodo na stran potiskali nemški uradniki, potem zori v severnej Avstriji sad, katerega lahko prvi vetriči vrže z avstrijskega drevesa“.

Kakor „Bohemia“ poroča, nameravajo naši vojni krogi stoječo vojsko spet tako reorganizirati, da število oženjenih oficirjev ne bode smelo presežati četrtega dela vsega oficirskega števila.

Dne 3. t. m. osnovala se je hrvatska opozicija pod imenom „klub neodvisne narodne stranke“. Predsednikom je voljen Kukuljević, podpredsednikom Vojnović.

Iz Zadra se javlja, da je v Gruž priplula jedna angleška oklopna ladija z admiralom Seymourom, ter oklopna ladija „Teme-

Listek.

Stanko Vraz.

(Konec.)

V obilnej ostalini Vrazovih slovstvenih izdelkov in nabire nahaja se mnogo slovenskega blaga.

F. Kočevar je pisal 1868 sledeče: „Začudil sem se nad obilnostjo in obsežnostjo Vrazovih slovenskih spisov. Četirikrat sem nesel, vsakokrat poln robec njegovih spisov v svoj stan, da jih vse pregledam in preberem. Bral sem jih hlastno, kakor da uže deset let nijsem videl nijedne slovenske besede napisane. Jaz sem poprej zmirom mislil, da St. Vraz nij nikdar nič slovenskega pisal; — morete si tedaj misliti, kako sem bil presenečen, ko mi naenkrat pride toliko izobilje njegovih slovenskih spisov pod roke. V srce pa me je bolelo, da so vse te dragocenosti tako dolgo kakor zakopani talent v prahu ležale.“ — Umetno blago

javlja prve pesnikove poskušnje, polne visokega in blagega uma; nekaj pa je pesnij drugih slovenskih pesnikov: Modrinjaka, Cvetka, Šamprla, Trstenjaka in drugih. Narodno blago obsega mnogo nad tisoč narodnih slovenskih pesnij, zapisanih od 1844. do 1847. leta; potem precej narodnih pripovedij, ugank, iger, vraž itd. Vse to podarila je Matica hrvatska 1868. l. našej Matici, a ta izročila je dr. Kreku, da uredi ostalino, in g. profesor je nasvetoval: „Slavni odbor naj sklene, zbirko slovenskega blaga prej ko prej dati kritično urediti in na društvene stroške izdati.“ Odbor je sklenil izdati zbirko Vrazovo, držati se pri tem izdanji Krekovih načel, ter izročiti prirejenje izdaje g. Kreku samemu 1871. leta; ali 1874. l. v seji 6. maja terjal je isti odbor od g. Kreka vso Vrazovo zapuščino in drugo narodno pesensko blago. Matica! odolži se brže bolje, slovenski narod ti je poklonil sredstvo, da mu knjigo narodno gojiš in neguješ.

Po poročilu „Novic“ nahaja se tudi ondi zbirka bolgarskih še nenatisnenih narodnih pesnij; razni dopisi ponujajo zrnca iz povestnice, jezikoslovja, raznih književnostij, narodo- in potopisja, kar bi dajalo priličnega gradiva životopiscu Vrazovemu.

Razen svojih del dal je Stanko še na svetlo zbirko narodnih slovenskih pesnij pod naslovom: „Narodne pęsni ilirske, koje se pevaju po Štajerskoj, Kranjskoj, Koruškoj i zapadnoj Ugarske. U Zagrebu 1839.“ Podpisal se je: „Stanko Jozipović Vraz, Slovenac Cerovčanin“, njegov oča je bil namreč Josip. Te pesni, broj jim je 114, deli Vraz na davorije, balade in romance. Posebne vrednosti pri tem izdanji je tudi to, ka je ta knjižica prva tiskana v „gajici“ s slovenskim tekstom. L. Celakovský jih je deset priobčil s pristavljenim češkim prevodom v „Časopisu českého museum“ 1840. leta, in pravi o njih: „To je plod vzdigajoče se književnosti naših južnih bratov . . . Kder se take pesne še v sedanjej

raire". V Dobrovnik pa sta pripluli dve italijanski fregati. Čaka se zdaj samo še avstrijskih ter nemških vojnih ladij, potem se bodo pod predsedstvom Seymourovim posvetovali o operaciji ob albanske obali.

Vnanje države.

Dozdani nadsvetnik v ruskem vnanjem ministerstvu baron Jomini je s carskim ukazom sprejel v dan 31. m. m. začasno vodstvo v vnanjem ministerstvu.

„République Française“, organ Gambette, piše o zvezi balkanskih držav, katero zagovarja tudi Gladstone, tako-le: Popolno sporazumljenje mej Srbijo, Bolgarijo ter Rumunijo nij samo potrebno v interesu ravnotežja na vstoku, nego bilo bi koristno tudi rednemu razvoju teh držav. Velik prostor zavzima v teh državah ozir, dopasti na to ali ono stran; prav je, da so te države zmirom v dobrih razmerah s sosednjimi državami, a čuvati imajo one pred vsem svojo neodvisnost.

Veliko zmago so pribojevali Angleži v Afganistanu: General Roberts je napal Ayub kanovo armado v Argandabu, popolnem jo razkropil ter vzel jej 27 kanonov. Ta vest potrjuje se oficijalno. Angleži imajo samo neznatnih izgub, Ayub, ki je proti Heratu ubežal, pa je zgubil baje 10.000 ujetnikov. Angleški časopisi so vsled te zmage polni veselja.

V angleški spodnji zbornici je Forster ostro grajal górenje zbornice angleško; rekel je: Ako bode zgórenja zbornica na jednak način pokazala še jedenkrat zaničevanje do spodnje zbornice, kakor vzadnjič, ko je zavrgla zemljiški najemniški zakon za Irsko, potem mora čas priti, ko ne bode samo koristno nego celo potrebno, da se preustroji ustava zgórenje zbornice. Spodnja zbornica zastopa narod, udje zgórenje zbornice pa imajo zahvaliti svoje položnje samo slučajju rojstva. Northcote je protestoval zoper te besede Forsterove.

Dopisi.

Od Fare pri Idriji 3. sept. [Izv. dop.] Imeli smo 22. avg. volitev za občinski odbor — vdrugič. Prva volitev, ki se je vršila prve dni prošlega meseca po posameznih občinah, bila je ovržena — iz meni neznanih uzrokov. Naša občina šteje 5 sosesk: Krnice, gorenja, srednja in spodnja Kanomlja in spodnja Idrija. Vse te volijo 9 odbornikov in 6 namestnikov. Na 22. dan avgusta bila je skupna volitev občinskega odbora za vseh pet podobčin napovedana. Stikali smo glave skupaj, ker še ure nijso določili. Volilci so se zbirali, prihajali in odhajali, ker nij nihče vedel, kedaj pride na vrsto. Kedo je bil v volilnej komisiji, mi nij znano. Gospodarila sta dosednji župan, mož,

ki ne zna ni brati ni pisati in njegova desna roka, občinski pisar Štucin. Povejmo si resnico v obraz! Kdor pozna naše razmere, pritrtil mi bode, da tak župan nij za nas! Kakšna so naša pota, naši mostovi? Da se Bogu smili? Sedaj sprevidajo ljudje, da se je krivica godila občé zaslužnemu g. B. Leskovcu, ki je poprej 16 let zapored županoval. Obetala se nam je silno potrebna šola. Pa kje je? Obetalo se je nam, da se popravi zvonik. Les za zvonik, katerega smo morali na vrat na nos po zimi navoziti, sedaj trohni na trati pod stoletno lipo; in če bi še dalje tako šlo, strohnel bi poprej, nego bi postavili zvonik! —

Začela se je volitev 22. m. m. ob jednej uri popoldne. Kdo je bila volilna komisija in kje, to mi je uganka. Če se ne motim, bil je s prva pisar sam. Še le ob dveh popoldne pride nekemu iz Kanomlje na misel, da bi glasove ne smel le obč. pisar zapisovati, nego vsaj dva, in odbrali so posestnika A. Sv. —

Prifarci volijo večidel v 3. razredu; in malo je manjkalo, pa bi bila končana volitev, ne da bi bil le jeden hišni posestnik iz spodnje Idrije k volitvi prišel. Bilo je pa drugače, se nijso dali vstrašiti, in voljeni so jednoglasno možje: Fr. Brus, Ivan Sever, Matevž Kavčič odborniki, Ivan Kenda in Andrej Kobal namestnika. Ti možje so nam porok in zastava, da dobomo zopet mir in red v občino. — V 1. razredu so pa voljeni: Jarnej Vončina, Fr. Mikuš; T. Čefarin in V. Velikajne pa imata enako glasov — odborniki in namestnika: J. Bajt in M. Vidmar. Kako je 2. razred volil, ne vem; le toliko vem, da g. župan nij nikjer dovolj glasov vjel. Novi odbor voli v kratkem novega župana, in ta bodi Matevž Kavčič! Tega volite! In prva dolžnost mu bodi, da se odpravi iz občinske pisarne nemško uradovanje, ker mi nijsmo Nemci, pa tudi nemškutarji ne!

Iz sežanskega okraja 3. septembra. [Izv. dop.] Uže davno so primorski učitelji pripoznavali veliko važnost in hasem „učitejskih društev“. In zares ravno v sežanskem okraju se je pri uradni učiteljski konferenci v Tomaju dné 30. julija rodila misel osnovati društvo za „sežansko-komenski“ okraj. Zbrali so se učitelji dné 2. t. m. v Sežani v šolskem poslopju. Došlo je bilo 18 učiteljev in 2 učiteljici. Navzočen je bil tudi g. komisar Fabijani, kateri je vlado zastopal. Gospod Anton Leban, nadučitelj komenski, predstavljajoč g. komisarja,

je v kratkem nagovoru pozdravil navzočne učitelje povdarjajoč važnost „učiteljskega društva“. Prečital je on potem „pravila“ tega društva. Štatuti tega društva so se na to slavnemu c. kr. okr. glavarstvu doposlala sè prošnjo, da bi ono blagovolilo je v odobrenje visokemu c. kr. namestništvu v Trstu predlagati. Volil se je na to v začasni odbor: g. Anton Leban, nadučitelj v Komnu za predsednika, g. Anton Korsič, učitelj v Komnu za tajnika in g. J. Hrovatin, učitelj na nabrežini za blagajnika. Bil je potem skupni obed v gostilnici g. Mohorčiča. — Potem, ko se „pravila“ povrnejo — se bode prvo zborovanje sklicalo v začetku šols. leta v Komnu. Upamo in nadejamo se, da bodo k temu društvu prestopili vsi učitelji in učiteljice sežansko-komenskega okraja. Tudi upamo, da se bodo prihodnjega zborovanja, — dan bodemo v slovenskih listih objavili — vsi kolegi in kolegije udeležili, in da ne bodo izgostali tudi tisti, kateri so bili dné 2. t. m. zadržani in so uže na počitnice odšli. Tedaj na veselo svidanje v „kapitali komenskega okraja“! —

Iz Zagreba 5. septembra. [Izv. dop.] (Starčevičevska „Sloboda“ pred porotniki.) Včeraj je stal bivši odgovorni urednik starčevičevske „Slobode“, ki izhaja v Šušaku pri Reki, pred porotniki v Zagrebu, obtožen zaradi žaljenja Nj. Veličanstva in motenja javnega miru. Pod naslovom „Gladstone i Austrija“ je bila „Sloboda“ dné 28. marca objavila članek, v katerem se mej drugim pravi, da cesar avstrijski, ki je ves v magjarskih rokah, je udan onej ideji, ki namerava udušiti slobodo komaj še rešenih majhenih balkanskih narodov in da bi tam svoje lastno gospodstvo vspostavil, če je to onim narodom prav ali ne. V drugem, dné 5. maja t. l. priobčenem članku „Balkan narodov“ piše „Sloboda“ tako: „Vidi se, da se samo nesrečni stanovalci Bosne in Hercegovine, ter onega dela Hrvatske, ki še dandenes ječi pod težkim igom avstrijsko-ogerskim, ne vštévajo onim srečnim, kateri bodo Turčijo podedovali. Bosna ter Hercegovina bosta otresli breme negotovosti, nemškemu „Drang nach Osten“ se bode pot preprečil in iz krogov teh majhenih slobodnih držav se na dalje i Hrvatska ne bode smela odstranjevati.“

Zatoženec Gabrijel Grünhut je rekel pred porotniki, da teh člankov nij sam pisal, da sicer vé pisatelja, a ga nečče imenovati.

dobi glasé, ondi v resnici še cvete mnogo cvetja boljše nadeje.“

Znajoči Stanko na svoje oči in pri vrelici književnosti in duševno gibanje zapadne Evrope, itak objemal je z romantiko vred ono občno človekoljubje, katero je plod pravega krščanstva, okopram je svojemu narodu posebno in prvo mesto v človekoljubnej lju-bezni ustopal. Primerjaj Vrazove besede:

„Svi narodi braća svi su božja čeda, Na njih jedno nebo i jedan Bog gleda;	I kó jedno sunce nad svimi izhodi, I jedno stoji, vladaj pravo nad narodi!
Tko hoće slabieg' svog' brata da súdi, Pada pod sud božji i neba trës budí;	Tko hoće pod jaram bratu vrat da metne, Neće vëk slobodi gledat dane cvëtne.“

Našemu romantiku Vrazu prva zvezda je nadeja boljših slovanskih dnij, časov probujenja, zato prorokuje:

Nu kad jednom planu Osvëštenja zublja, I zahrže Gjurgjev Zelenko ko trublja:	Ej ustát ée Marko, Kad dojde ta doba, I Matjaš sa svojim' Vojaci iz groba:
---	---

Tad ée se razigrat
Svaka duša troma
Kan' bezkrajno nebo
Od silnoga groma.

Sveti mač u ruci
Ié od roda k rodu
Nosec u krilu staru
Vëru i slobodu.

Na konci še nekoliko o Vrazovem rodo-in domoljubji. — Kdor je Stanka osobno poznal in z njim občil; kdor je čital črtice jegovega životopisa, v roki imel to ali ono knjigo jegovih duševnih izdelkov, ali uvažil razsodbe učenjanjakov poštenjakov hrvatskih ali slovenskih, mora, ako nij slepec, gluhak ali hudobnik, prevideti in vedeti, ka je Vraz bil najčistejši, najiskrenejši, vsaj najglatnejši vzor slovensko-hrvatskega rodo- in domoljubja, kar nam jih zgodovina navaja. Nijen hip jegovih delavnih pa tudi bridkih dnij nij preletela najtenjša megla, da bi le na trenotek zakadila ali omračila jasno bliščečo iskro strastne lju-bezni do doma in roda; v tem obziru nij se nikoli spodrsnol. Stanko nikdar nij iskal krušne službe, samo da more, akopram ubožec tvarni, verno služiti narodu in mu koristiti, da si je narod jemu malo bil na pomoč; prepotoval je

ožjo slovensko domovino brez primernih pomočkov, samo da nabira duševno blago na diko narodu; pri vsakej priliki navduševal in učil je razne dobe občinstvo, da poštuje narodne svetinje. Kakor apostol brez imetka razvijal je vedno same blage pomisli o bodočnosti Slovanstva, načela svete istine; pri korici suhega kruha gojil je marljivo, vsaj strastno narodno knjigo, ter tovariše spodbujal na isto blagotvorno delo. Kdor samo na korist narodu posvečuje ves svoj žitek brez tenje najmanjše tvarne sebičnosti, vreden je odlične časti vsega naroda. Naš Davorin piše: „Jegovi nameni bili so najčistejši, blago jegovo srce gorelo je za srečo jugoslovanskega naroda od te dobe, ko je Vraz začinal spoznavati junaški svoj narod, in Bog daj, da bi vsak (naobražen Sloven) toliko storil za njegovo slavo, ko je storil Stanko . . .“ Za njegovo slovstveno delavnost bila mu je Slovenska preozka, jegov bistri duh potreboval je širšega okrožja; posvetil je pero Hrvatskej ne zaradi dobička, vsaj dosle še nij se s pismenstvom z bogatil

Zagovarjala sta obtoženca dr. David Starčević iz Jaske, ter zagrebški odvetnik M. Tkalčić. Porotniki pa so obtoženca gledé žaljenja Nj. Veličanstva soglasno spoznali nekrivim, gledé motenja javnega miru in reda pa nekrivim z 11 glasom proti jednemu samemu. Mej poslušalci je bila zlasti velika množina dijakov.

Domače stvari.

— („Slovenski Narod“, das vom Landespräsidenten Winkler inspirierte Organ.“) Tako beremo v nedeljskej „N. Fr. Pr.“ v čopisu iz Ljubljane, tako smo vajeni čitati zadnje čase v „Triester Ztg.“ in v drugih organih naših nemškutarjev. Zavoljo tega naj ponavljamo (da si ravno nam ni dosti na tem ležeče, kaj nemški krogi o nas mislijo), da g. Winkler ni dozdej niti za jedno besedico na naš list vplival. Mi smo in hočemo biti tako neodvisni od njega, kakor koli smo bili od vseh njegovih prednikov. To lahko vedo tudi ljubljanski dopisniki, ki lažejo v nemške novine. Kaj pa hočejo s tem doseči, da naš list proglašajo kot organ deželnega predsednika, to nam je res nerazumljivo. Ali nam mislijo s tem posebno sramoto očitati, ali nas našim bralcem denuncirati, ali kati?

— (Lažnjiva poročila iz Ljubljane.) Zloglasni nemški najemnik naših nemškutarjev tisti Hans Kravs je sicer popihal iz Ljubljane proč, ali pustil je vrednega žurnalističnega učenca, necega fanta, ki sliši na ime Konschegg. Ta zdaj na dalje iz Ljubljane po Kravsovo lažnjiva žurnalistična poročila oskrbuje. Ker je še čisto mlad, mora se imenovati uže virtuozi v zmišljevanji. V sobotno „Tagespost“ je poročil, da je bil pri dr. Poklukarju na Dobravi političen shod vodij slovenske stranke, katerega se je tudi g. Winkler udeležil, in da je v Ljubljani ta Winklerjeva udeležitev naredila „allgemeines aufsehen“. Prvič je laž, da je bil kak shod vodij narodne stranke, temuč, kakor smo slišali, je le dr. Poklukar menda ravno tako deželnega predsednika na južino v svojo vilo povabil, kakor ga je bil prej tudi Kaltenegger na obed v svoje stanovanje povabil, ne da bi se bilo od narodne strani tačas kaj podobnega vpilo o udeležitvi g. W. pri nemškem strankarskem shodu. Drugič pa v Ljubljani uže zarad tega ni bilo nobenega „občnega začudenja“, ker se za dotično južino na Dobravi sploh živ krst v Ljubljani brigal ni, niti ni dosti čez 5 do 10 ljudij vedelo zanjo. Da naših nemškutarjev vendar ni sram take neumne laži dati v svoje resne organe širiti!

nijen jugoslovanski pisatelj, nego pri bratih Hrvatih našel je širše polje za dušno delovanje in več žarkih src za narodno slovstvo, nego li onda v svojej domovini. — Da je Stanko bil in ostal Slovenec, pričajo navedeni podatki in poezije na raznih mestih; da pa je višji polet privoščil svojemu bujnemu duhu, ne štejemo Stanku v greh, je li se vrlu sme oporekati, kedar se z navadne razine trudi vzvišenim vzletom bližati zlatemu solncu? Sicer radostno omenjam, ka je naš slavni Prešeren po svojih nazorih dosegel divne uspehe, budivši od korena, a Vraz po svojih pomislih vodi nas v vilinski raj sloge jugoslovanske. Kurelac uči: Nu sada je doba, da vsaki nas — Srbin, Hrvat, Slovenec — i vsi skupa te (stare) rane izvidamo, da ozdravimo, i da ogradimo sgradu nove knjige i jedinstva našega.

— (Najdene starine.) Piše se nam z Mosta: Dne 2. t. m. prišel je g. dr. Bizzaro (ud deželnega arheološkega odseka) tukaj pri sv. Luciji na levem bregu Idrijce na posestvu J. Struklja imenovanem na „Ogranji“ kopat po starinah. Od nekdanj namreč se je govorilo in pisalo, da je: Na Mostu v prestarem in starem času bil — rimsk tabor (castra) starih narodov le tod naseljenih. In res uže prva poskušnja je pokazala, da tukaj je moralo res biti nekako važno selišče, to je: mesto celo ali tabor starih poganov; kajti prvi dan so kopači našli na množico loncev napolnjenih s pepelom in drugimi rečmi, namreč: v posameznih loncih našli so igle, katere so mogoče služile nekdanjim ženskam za spenjanje oblačila, prstane, in več drugih rečij podobnih ženskemu lepoticenju starih časov. Drugi dan in tretji pa so izkopali celo vrsto loncev, skledic in več kovinskih rečij, kar bi vsakako utegnili biti za starinoslovce zanimivo in velike vrednosti. Ravno zdaj, ko te vrstice pišem, našli so jeden prav lep kotlič, notri več prav lepih igel in lišpa. Če vam bo drago, vprihodnjič kaj več. (Prosimo. Ur.)

— (V Cerknici) je v sredo 8. sept. v čitalnici velika veselica, katere program smo uže priobčili.

— (Mariborski občinski zastop) je pristopil s 100 gld. ustanovne vplače k famoznemu nemškemu agitacijskemu „schulverein“. Samo baron Max Rast je bil proti temu dobro naglašajoč, da je to društvo le demonstracija proti ne Nemcem.

— (Konfiscirana) je bila zadnja „Soča“. Izšla je potem po izpuščenem zaplenjenem članku v drugem natisu.

— (Primorskemu veteranskemu društvu) za Gorico in Gradiško je cesar dovolil nositi vrhu zastavinega droga cesarjevo ime, cesarskega orla na jedni strani deželni grb pa na drugi strani društvene zastave.

— (Volitve volilnih mož) za novega goriškega državnega poslanca vršile se bodo 9. sept.

— (Častno občanstvo.) Starešinstvo Vertojbsko je imenovalo Jakob Arcona, c. kr. namestništvenega svetovalca v Zadru za častnega občana gorije in doljne Vertojbe.

— (Zadnji „Vjenac“), hrvatski beletrišični list, je ves posvečen Stanku Vrazu, da si je izšel v dvojno večjem obsegu nego navadno izhaja. Prinaša na čelu pesen Stanku Vrazu na dan 8. sept. 1880 od Avgusta Šenoa, dolgo razpravo „O životu i radu Stanka Vraza, piše Franjo Marković“, sliko Stanka Vraza, sliko rojstvene hiše Stanka Vraza, sliko grobnega spomenika Stanka Vraza, dalje razpravo „Stanko Vraz kao rodoljub“ nacrtao dr. B. Šulek in muzikalno prilogo romance „Ti si moja“ od Stanka Vraza, uglasbena od Ferda Liva dića Samoborskega.

— („Šolsko poročilo“) je letos izdalo sežansko učiteljsko osebje, katero je založil tamošnji krajni šolski svet. V tem poročilu najdemo na čelu spis: „Staršem“ — spisal g. Leban. V tem spisu skuša g. L. starše za šolo pridobiti, ter jih spodbuja, da naj pridno otroke v šolo pošiljajo. Temu spisu sledijo: „šolske oblasti“, „šolska kronika“, „šolska naznanila“ in končno: „Razredba učenec in učenk“. — Iz te „razredbe“ razvidimo, da je v sežansko šolo vstopilo 157 otrok; mej letom sta umrla 2 in 2 sta izostala; skupaj je bilo 153 obiskajočih otrok; od teh je bilo v vseh 3 razredih 67 dečkov in 86 deklic. — Iz vsega se razvidi, da šolstvo v sežanskem

okraji jako napreduje; dokaz temu je, da boče v začetku šolskega leta v Sežani in Komnu štirirazrednica in v Tomaju pak dvarazrednica.

x.—

— (Konec škandalu.) Piše se nam: Čuje se, da vendar preneha zloglasno društvo „Liedertafel“. Ne glede na njega politično smer, temuč oziraje se samo na njega delovanje kot pevsko društvo iz posamnih produkcij, katere je dalo to društvo v teku jednega leta, pripoznati mora vsak le količkaj glasbeno naobrazenec, da s svojimi produkcijami to društvo ni imelo ugodnega vspeha. A take fijaške, kakor jo je napravilo z zadnjo produkcijo, v kateri je floriral neizrekljivo — neroden tenor, — take fijaške vendar še ni doživel. V interesu lepega petja in dobrega okusa je tedaj, ako društvo „Liedertafel“ — preneha svoje produkcije.

— (Razglas obligacij kranjske zemljiščne odveze), ki so bile 30. aprila 1880 izsrečkane: s kuponi po 50 gld. št.: 3, 79, 281, 288; s kuponi po 100 gld. št.: 23, 80, 345, 526, 529, 605, 623, 693, 715, 726, 727, 733, 780, 701, 837, 1028, 1250, 1276, 1396, 1499, 1527, 1537, 1543, 1562, 1563, 1583, 1591, 1596, 1682, 1723, 1725, 1740, 1808, 1824, 1847, 1914, 2116, 2219, 2263, 2382, 2427, 2541, 2624, 2634, 2682, 2698, 2741, 2781, 2843, 2879, 2945, 3035, 3094, 3173, 3174, 3199; s kuponi po 500 gld. št.: 409, 517, 614, 659, 666, 674; s kuponi po 1000 gld. št.: 219, 305, 349, 357, 404, 464, 491, 493, 499, 526, 606, 797, 947, 1003, 1193, 1271, 1338, 1520, 1547, 1561, 1600, 1639, 1661, 1670, 1777, 1834, 1861, 1874, 1894, 1906, 1909, 1924, 2028, 2076, 2162, 2234, 2376, 2429, 2478, 2513, 2555, 2564, 2600, 2682, 2684, 2709, 2860, 2893, 2906, 2911; s kuponi po 5000 gld. št.: 61, 69, 179, 470; Litt. A št. 1191 s 1000 gld. Litt. A št. 1417 s 1000 gld. Litt. A št. 1429 z 1000 gl. Litt. A št. 1585 s 7500 gld. Litt. A 1651 s 5000 gld. Litt. A št. 1657 s 5000 gld. Litt. A št. 1685 s 5400 gld. Litt. A št. 1735 s 50 gld. Litt. A št. 1753 s 16700 gld. Litt. A št. 1771 s 7650 gld. Litt. A št. 1779 s 2450 gld. Litt. A št. 1656 za 5000 gld. z deležnim zneskom 1450 gld. Omenjene obligacije se bodo v izsrečkanih kapitalnih zneskih v avst. velj. po šestih mesecih od dneva srečkanja po predpisu postavnih pravil v gotovem denarju pri kranjske deželnej blagajnici v Ljubljani plačevale, katera bo tudi za izsrečkani znesek 3550 gld. obligacije L. A št. 1656 za 5000 gld. nove obligacije izdala. Zadnje tri mesece pred zapadnim obrokom zamenjuje (skontira) deželna blagajnica v Ljubljani izsrečkane obligacije kakor tudi vse kupone kranjske zemljiške odveze proti 4% nemu natančno po dnevih zračunjenemu odbitku na korist zaklada kranjske zemljiške odveze. Razen omenjenega se še to na znanje daje, da se lastniki sledečih uže poprej izsrečkanih obligacij še niso oglasili za plačilo namreč: s kuponi po 50 gld. št.: 74, 177, 260, 327, 465; s kuponi po 100 gld. št.: 29, 137, 335, 413, 494, 601, 734, 976, 1003, 1180, 1360, 1409, 1436, 1484, 1485, 1544, 1703, 1836, 1843, 2194, 2690, 2837, 3034, 3036; s kuponi po 500 gld. št.: 211, 218, 220, 434, 446, 569, 584, 655, 657, 802; s kuponi po 1000 gld. št.: 216, 218, 244, 833, 856, 859, 949, 1532, 1549, 1550, 1632, 2037, 2103; 2160, 2254, 2599, 2653, 2666, 2830; s kuponom po 5000 gld. št.: 52. Ker po nastopu za izplačanje izsrečkanih obligacij odločenega časa pravica na plačevanje obresti odpade, to-

rej se lastniki navedenih obligacij opominjajo, naj se oglašijo za izplačanje kapitalnih zneskov, ter se bodo obrest, ako bi jih privilegirana c. kr. avstrijska narodna banka na kupone iz dobe po nastopu za izplačanje kapitala odločenega časa izplačala, pri izplačanju kapitalnega zneska obligacije odtegnile. Kranjski deželni odbor v Ljubljani.

— (Za Stanko Vrazovo svečanost) so nadalje darovali gg.: Ivan Kočevar iz Središča 3 gld.; Štefan Kovačič, učitelj iz Središča 1 gld.; Juraj Čurin, kaplan v pokoji v Vodrancih 1 gld.; dr. Ivan Geršak, beležnik v Ormoži 25 gld.; Sigfrid Josip Sporn, župnik v Ormoži 5 gld.; neimenovan 5 gld.; Fil. Višar, kaplan v Ormoži 4 gld.; dr. med. Anton Žižek v Ormoži 5 gld.; Srečko Majcen, učitelj v Ormoži 1 gld.; Franjo Maurič, davk. pristav v Ormoži 1 gld.; Fr. Kmetič, sodnik v Ormoži 2 gld.; Fr. Macun, sod. pristav v Ormoži 5 gld.; Ivan Stračowsky, knjigovodja v Ormoži 1 gld.; Fr. Lovrec, kancelist v Ormoži 1 gld.; Anton Wiltawsky, sod. poslužnik v Ormoži 2 gld.; Josip Germek, sod. poslužnik v Ormoži 1 gld.; Vek. Seifrid, solicator v Ormoži 1 gld.; dr. Ivan Petovar, odvetnik v Ormoži 2 gld. 4 kr.; Štefan Pernat, odvet. konc. v Ormoži 2 gld. 6 kr.; Aug. Eisenbach, davkar v Ormoži 1 gld.; Karl Schauer, davk. pristav v Ormoži 1 gld. 50 kr.; gospa Ivanka Omulec v Ormoži 1 gld.; gospod Hyp. Legros, inženir v Ormoži 5 gld.; gospa Malvina Legros v Ormoži 5 gld.; vkup 81 gld. 60 kr. — Nabral g. Anton Kos: darovali so sledeči gg.: Dr. Josip Kopač, odvetnik v Zagrebu 3 gld.; dr. Lovro Vidrič, odvetnik v Zagrebu 3 gld.; Anton Bezenšek, profesor v Sofiji 2 gld.; Vinko Seunik, večnik banskega stola v Zagrebu 1 gld.; Anton Gnezda, trg. poslovodja v Zagrebu 1 gld.; Ilija Guteša, trgovec v Zagrebu 1 gld.; Štefan Šorn, poslovodje banke „Slavije“ v Zagrebu 1 gld.; Anton Kos, tajnik banskega stola v Zagrebu 1 gld.; vkup 13 gld. G. J. Zadravec, pek v Središču 2 gld.; gosp. M. Herman, poslanec v Gradcu 20 gld.; gospa Marija Stupca, učiteljska vdova v Ormoži 1 gld., vkup 23 gld. — Nadalje so darovali gg.: Dr. Alojz Gregorič, odvetnik v Ptuji 5 gld.; Anton Gregorič v Ptuji 1 gld.; Jožef Deditkovič v Ptuji 50 kr.; Ivan Urbanec, uradnik v Ptuji 1 gld.; Hrtiš, župnik v Ptuji 1 gld.; dr. J. Čuček, odvetnik v Ptuji 5 gld.; A. Poljanec, sestavitelj v Ptuji 1 gld.; J. Tobias, solicator in posestnik v Ptuji 60 kr.; Wenger, c. k. pristav v Ptuji 2 gld.; A. Levičnik, c. k. sodnik v Ptuji 2 gld.; Stanko Prus, kaplan v Ptuji 1 gld.; dr. Feriančič, c. k. pristav v Ptuji 2 gld.; S. Pintarič, solicator v Ptuji 1 gld.; Klobučar, c. k. pristav v Ptuji 1 gld.; Rafael Mikuš, c. k. davkarski pristav v Ptuji 1 gld.; vkup 25 gld. 10 kr., k temu uže izkazana svota od 144 gld. 90 kr., daške vkup 287 gld. 60 kr.

Odbor Stanko Vrazove svečanosti:
Anton Jesih, Dr. Ivan Geršak,
blagajnik. predsednik.

Razne vesti.

* (Izobraženi nemški pretrepalniki.) V nemški Bratislavi (Breslav) sta se te dni v krčmi stepala dva nemška omikanca, neki filozofije doktor in neki uradnik; uradnik je bil od doktorja tako z vrčkom za pivo po glavi udarjen, da je vsled tega umrl. To sta bila dva Nemca. Ko bi se bila dva omikana Slovence javno tako stepala, vse dunajske novine bi bile jeden tečen polne slovenske surovosti.

Dunajska borza 6. septembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)	
Enotni drž. dolg v bankovcih	72 gld. 85 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73 " 85 "
Zlata rente	88 " 80 "
1860 drž. posojilo	131 " 75 "
Akcije narodne banke	833 " — "
Kreditne akcije	293 " — "
London	118 " — "
Srebro	— " — "
Napol.	9 " 38 "
C. kr. cekini	5 " 60 "
Državne marke	57 " 95 "

Razpis ofertov.

Za stavbo nove mestne hiše v Kamniku, v katerej bodo spravljene tudi deške in dekleške šole, se razpisujejo s tem sledeča dela:

1. Zidarska dela, prevdarjena na . . . . . 6709 gld. 68 kr. izvemši materijala.
2. Mizarska dela, prevdarjena na . . . . . 2184 " 70 "
3. Kamnoseška (štancarska) dela, prevdarjena na . . . . . 1081 " 08 "
4. Ključavničarska dela, prevdarjena na . . . . . 1453 " 20 "
5. Kleparska dela, prevdarjena na . . . . . 423 " 11 "

6. Barvarska (malarska) dela, prevdarjena na . . . . . 393 gld. 33 kr.
  7. Steklarska (glazarska) dela, prevdarjena na . . . . . 437 " 50 "
- Skupaj . . . . . 12682 gld. 60 kr.

Načrti in natančnejše določbe se morejo v mestnej pisarni v Kamniku ali pri podpisnem pregledati. Oferti z 10% svoto ponudbene zneska obloženi se imajo do dne 30. septembra t. l. 9. ure vložiti pri podpisnem upravnistvu.

Upravni odbor
meščanske korporacije mesta Kamnik,
dne 30. avgusta 1880.

Dr. M. Samec v. r.,
predsednik.

(424)

Proda ali v najem

se dá posestvo v **Jaršah** pri **Domžalah** v kámeniškem okraji. Posestvo ima 7 njiv, 1 travnik, 1 sadni vrt, hišo in gospodarska poslopja.

Natančneje se izve v hiši št. 12 v kolo-dvorskih ulicah v Ljubljani. (425-1)

Tuji.
5. septembra:
Pri **Stonu**: Dr. Kraus, Cambiagio iz Trata. — Czerwenka iz Kočevja. — Reičič iz Karlovca. — Reiner iz Gorice.
Pri **Malteti**: Dr. Anserer iz Sevnice. — Kirnbauer iz Dunaja. — Stoltz iz Gradca. — Siehr iz Dunaja. — Dr. Koetsdorfer iz Reke. — pl. Weittenhiller iz Dunaja.
Pri **avstrijskem cesarju**: Kliner iz Št. Vida. — Kristinus iz Dunaja. — Grebenc iz Krškega.

3. septembra: Simon Bernik, gostič, 58 let, za starostjo. — Neža Bojt, gostija, 59 let.
V vojaški bolnici:
3. septembra: Janez Brunauer, vođa pri 12. topničarskem polku, 42 let, pred konjunicom, se je ostrupil s esjankaljem.
Listnica opravništva. G. J. B. v T. Prejeli 8 gld., plačano do zadnjega februarja 1881.

Umri so v Ljubljani:
4. septembra: Albina Novak, trgovčeva hči, 1 1/2 leta, na rimski cesti št. 3, za vodenico v možjanih.
— Arnold Jakše, privatnega uradnika sin, 7 mes., v Hrenovih ulicah št. 4, za drisko.
6. septembra: Marija Mejač, bivša kuharica, 61 let, v Kravji dolini št. 11, za tuberkulozo. — Anton Jeretina, delavke sin, 26 ur, na Karolinjski zemlji št. 1, za slabostjo.
V deželnej bolnici:
2. septembra: Janez Logar, gruntar, 57 let.

Temeljita pomoč vsem, ki so v želodci in trebuhu bolni.

Ohranjenje zdravja

naslanja se večjim delom na čiščenje in snajenje sokrovce in krvi in na pospeševanje dobrega prebavljenja. Najbolje to sredstvo je

dr. Roza

življenski balzam.

Življenski balzam dr. Rozov odgovarja popolnem vsem tem zahte vam; isti oživi vse prebavanje, nareja zdravo in čisto kri, in truplo dobi svojo prejšnjo moč in zdravje zopet. Odpravlja vse teško prebavanje, osobito gnjus do jedi, kisloto riganje, napetost, bljevanje, kri v želodci, zaslinjenost, zlato žilo, preobteženje želodca z jedili itd., je gotovo in dokazano domače sredstvo, ki se je v kratkem zaradi svojega izvrstnega uplivanja obče razširilo.

1 velika sklenica 1 gld., pol sklenice 50 kr.

Na stotine pisem v priznanje je na razgled pripravljenih. Razpo-silja se na frankirane dopise na vse kraje proti postnemu povzetju svote.

Vaše blagorodje!

10 let sem bolehal za boleznijo v želodci, ki mi je prouzročila zla-tenico. Zdravniki so dejali, da sem bolan na vranici, a pomagali mi niso.

Nijsem mogel ni spati ni jesti, s kratka, jako sem bil slab. A nasvetovani življenski balzam dr. Roze mi je odstranil vso bolezen; zdaj sem zopet zdrav in močan kot mladenič.

F. Šembera.

Svarjenje!

Da se izogne neljubim napakam, zato prosim vse p. t. gg. naroč-nike, naj povsodi izrečno **dr. Rozov življenski balzam** iz **lekarne B. Fragnerja** v **Pragi** zahtevajo, kajti opazil sem, da so naročniki na več krajih dobili neuspešno zmes, ako so zahtevali samo življenski balzam, in ne izrečno **dr. Rozovega življenskega balzama**.

Pravi dr. Rozov življenski balzam

dobi se samo v glavnej zalogi izdelovalca **B. Fragnerja**, lekarna „k črnemu oriu“ v **Pragi**, Eeke der Spornergasse Nr. 205-3.

V **Ljubljani**: **Vilj. Mayr**, lekar; **G. Piccoli**, lekar; **Jos. Svoboda**, lekar. — V **Novem mestu**: **Dom. Rizzoli**, lekar. — V **Kameniku**: **Jos. Močnik**, lekar.

Vse lekarne in večje trgovine z materijalnim blagom v Avstro-Ogerskej imajo zalogo tega življenskega balzama.

Isto tam:

Praško vseobčno domače mazilo,

gotovo in izkušeno zdravilo zoper prisad, rane in ulesa.

Dobro rabi zoper prisad, ustavljanje mleka in če postajejo ženske prsi trde, kadar se otrok odstavi; zoper abscese, krvava ulesa, gnojne mozoljčke, črmati tur; zoper zanohtnico ali takozvanega črva na prstih; zoper obustavljanje, oteklino, bezgavke, izrastke, morsko kost; zoper oteklino po prehlajenji in po putiki; zoper ponavljajoč se prisad v udih na nogi, v kolenih, rokah in lediji, če se noge poté in zoper kurja očesa; če roke pokajo in zoper kitam podobne razpokline; zoper oteklino, kadar je koga pičil mrčes; zoper stare rane in take, ki se gnojé; zoper raka, ranjene noge, vnetje kože na kosteh itd.

Vsak prisad, oteklina, ukoščenje, napihnenje se kmalu ozdravi; kjer se je pa pričelo uže gnojiti, ule izsesa v kratkem in brez bolečin ozdravi.

V skatljicah po 25 in 35 kr.

Balzam za uho.

Skušeno in po mnogih poskusih kot najzanesljivejše sredstvo znano, odstrani naglušnost, in po njem se dobi popolno uže zgubljen sluh. 1 skle-nica 1 gld. av. velj. (361-4)